

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/61/2024
Identifikačné číslo spisu:	6121010105
Dátum vydania rozhodnutia:	20.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6121010105.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňa a členov senátu JUDr. Jany Kostolanskej a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí konanom 20. novembra 2024 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Ing. D. E. pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného Ing. D. E. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. októbra 2023, sp. zn. 4To/149/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného Ing. D. E. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej tiež „súd I. stupňa“) z 19. augusta 2022, sp. zn. 5T/8/2021, bol obvinený Ing. D. E. uznaný za vinného pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

na základe dohody o plnej moci zo dňa 11. 06. 2012, ktorá ho ako splnomocnenca oprávňovala vo vzťahu k tretím osobám okrem iného aj na dohodnutie a podpísanie kúpnej zmluvy vrátane akýchkoľvek dodatkov a prijímanie peňažných plnení, podpísal dňa 25. 04. 2018 v Banskej Bystrici na Notárskom úrade JUDr. Zora Belková, ako predávajúci zastupujúc vlastníčku (splnomocniteľku) I. Q., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom J. I. T. XXX/X, XXX XX H., Zmluvu o kúpe nehnuteľnosti datovanú dňa 24. 04. 2018, ktorou previedol na kupujúceho spoločnosť I., s. r. o., so sídlom P. XX, XXX XX T. T., IČO: XX XXX XXX, vlastnícke právo k pozemku parcely registra A, parc. č. XXXX/XX, druh pozemku: orná pôda, o výmere 8 642 m², zapísaného na LV č. XXXX, vedeného Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálnym odborom, okres Banská Bystrica, obec Banská Bystrica, k. ú. H., v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/1 a následne dňa 03. 05. 2018 v Banskej Bystrici na Notárskom úrade JUDr. Zora Belková podpísal Dodatok č. 1 k zmluve o kúpe nehnuteľnosti, kde bez vedomia a súhlasu I. Q. zmenil ustanovenie čl. IV. „Kúpna cena, jej splatnosť a platobné podmienky a určil, že kúpna cena v celkovej výške 328 396,- Eur bude uhradená v sume 252 396,- Eur na účet vedený v K. T. a. s., IBAN: SK XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX a v sume 76 000,- Eur na účet vedený v S. bank a. s., IBAN: J XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, pričom ani jeden z uvedených účtov nepatrí I. Q., teda so zverenými finančnými prostriedkami, predstavujúcimi finančný ekvivalent

zverených a predaných pozemkov vo vlastníctve poškodenej v sume 328 396,- Eur naložil v rozpore s účelom, na ktorý mu boli zverené a ani po následnej výzve poškodenej v zastúpení advokátkou zo dňa 15. 10. 2018, ktorú prevzal dňa 06. 11. 2018, nepreviedol finančné prostriedky na účet I. Q. vedený v K. Bank a. s., IBAN: J XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, nakladal s nimi ako s vlastnými tak, že ich použil pre vlastné potreby, čím pre I. Q., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom J. I. T. XXX/X, XXX XX H. spôsobil škodu vo výške 328 396,- Eur.

Za to súd I. stupňa obvinenému uložil podľa § 213 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 5, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 46 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov s tým, že podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona obvineného zaradil na výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona obvinenému ďalej uložil ochranný dohľad na 1 rok.

Podľa § 83 ods. 1 písm. c) Trestného zákona rozhodol o zhabaní veci, a to zaistených peňažných prostriedkov na účte č. J XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX vo výške 57 374,37 Eur.

V adhéznom výroku podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenej I. Q. škodu v sume 328 396 eur.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) na podklade odvolania obvineného proti vyššie označenému prvostupňovému rozsudku uznesením z 12. októbra 2023, sp. zn. 4To/149/2022, podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

* * *

Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. októbra 2023, sp. zn. 4To/149/2022 podal 16. júla 2024 prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jozefa Veseleho - advokáta so sídlom vo Veľkom Krtíši, dovolanie obvinený Ing. D. E..

Po sumarizácii procesných rozhodnutí z prípravného konania, obžaloby, rozsudku okresného súdu, dôvodov odvolania, uznesenia krajského súdu z 12. októbra 2023, obvinený uviedol, že dovolanie podáva z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu a v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, kde správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Bližšie rozoberá právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré spočíva v tam identifikovaných troch rovinách a je povinnosťou súdu vyhodnotiť, a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka, ako aj skúmať dodržanie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Povinnosťou súdu I. stupňa a odvolacieho súdu je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce sudy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje. Túto povinnosť konajúce sudy porušujú, ak ignorujú námietky

odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery. Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Daný výrok preto musí byť náležite odôvodnený.

Nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Následne citujúc § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku rozoberá pojem nesprávneho právneho posúdenia skutku a zásadu prezumpcie neviny. Podľa dohody o plnej moci z 11. júna 2012 splnomocnila I. Q., rod. E., svojho otca O.. D. E. k nakladaniu s posudzovanou nehnuteľnosťou pre prípad, že túto nehnuteľnosť nadobudne do svojho výlučného vlastníctva, a to v tam uvádzanom rozsahu. Z titulu plnej moci mohol D. E. okrem dohodnutia podpísania kúpnej zmluvy vykonávať aj všetky ostatné úkony vyplývajúce z kúpnej zmluvy, ako podpísanie a podanie návrhu na vklad vlastníckeho práva, prevzatie rozhodnutia príslušnej správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva a prijatie peňažného plnenia. Z uvedeného je spoľahlivo preukázané, že D. E. bol v zastúpení I. Q., ako predávajúceho oprávnený uzatvoriť Zmluvu o kúpe nehnuteľnosti z 24. apríla 2018 a Dodatku č. 1 z 3. mája 2018, na podklade ktorej došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k predmetu kúpy spoločnosťou I., s.r.o ako kupujúcim. Pri posudzovaní podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu je v súlade so zistenými závermi potrebné konštatovať, že žiadna z osôb vykonávajúcich majetkovú dispozíciu nekonala v omyle, ktorý je charakterizovaný ako nezhoda subjektívnej vedomosti s objektívnym stavom vecí. Pred samotným podpisom kúpnej zmluvy nebola vykonaným dokazovaním zistená prítomnosť žiadnych znakov protiprávnosti. Prípadná ústna dohoda medzi I. Q. a D. E. o včasnom oboznámení so zamýšľaným právnym úkonom nemá voči spoločnosti I., s.r.o. žiadnu právnu relevanciu. Súčasne irelevantnosť takejto dohody vylučuje možnosť posúdenia jej existencie, hoci aj pred uzatvorením kúpnej zmluvy ako uvedenie kupujúceho do omylu zakladajúceho trestnoprávnu zodpovednosť. Za takéhoto stavu nemožno uvažovať ani o spôsobení škody ako zákonného znaku skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pretože škoda na cudzom majetku (v tomto prípade I. Q.), ako škodlivý následok, musí byť spôsobená v príčinnej súvislosti s omylom osoby vykonávajúcej majetkovú dispozíciu, avšak okolnosti posudzovaného prípadu neboli spôsobilé takýto omyl vyvolať.

Skutkové okolnosti prípadu súčasne vylučujú aj podozrenie zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Aby išlo o prisvojenie veci, vec musí byť odňatá z dispozície vlastníka alebo inej osoby, ktorá ju má oprávnenie, a to bez súhlasu jednej z týchto osôb, s úmyslom s ňou nakladať ako s vlastnou. Z dohody o plnej moci je jasne preukázané, že D. E. bol oprávnený nielen na podpísanie kúpnej zmluvy, vrátane jej dodatku, ale aj na prijatie peňažných plnení, pričom žiadny z dôkazov nepreukazuje, akým spôsobom malo byť s finančnými prostriedkami ďalej naložené (napr. na ktorý účet, prípadne v akej lehote majú byť finančné prostriedky poukázané). Z uvedeného teda logicky vyplýva, že právo D. E. rozhodnúť o tom, akým spôsobom a na aký účet bude peňažné plnenie realizované, nebolo v zmysle plnej moci nijako obmedzené. Pokiaľ I. Q. vyjadrila svojím podpisom súhlas s takýmito podmienkami, potom nie je možné prenášať dôkazné bremeno na orgány činné v trestnom konaní s cieľom dosiahnutia nápravy tohto právneho vzťahu, v ktorom absentuje súhrn objektívnych a subjektívnych okolností určujúcich trestnosť činu. Len samotná skutočnosť, že finančné prostriedky neboli poukázané na účet I. Q., ktorého disponentom bol opäť D. E., je pre vyvodenie záveru o spáchaní trestného činu sprenevery nepostačujúca. Celý vzťah medzi I. Q. a D. E., založený dohodou o plnej moci z 11. júna 2012, je výlučne vzťahom občianskoprávnym, ktorý bol prejavom ich slobodnej vôle s tým, že nároky z neho vyplývajúce je oprávnený riešiť súd v civilnom konaní, na podklade podanej žaloby s presnou formuláciou žalobného petitu. Dáva do pozornosti aj dodržanie obvyklej miery opatrnosti vychádzajúcej z občianskoprávnej úpravy a to najmä § 415 Občianskeho zákonníka, ktorý ustanovuje všeobecnú prevenčnú povinnosť. V danom prípade sa vystavenie plnej moci neobmedzovalo len na nakladanie s nehnuteľnosťami v rozsahu dojednávania a podpísania kúpnej

zmluvy, ale dokonca aj zmluvy darovacej a v prijatí aj iného ako peňažného plnenia.

Obvinený zastáva názor, že trestné právo v zásade nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a právnych záujmov jednotlivcov v oblasti súkromnoprávných vzťahov, ktoré závisia na individuálnej aktivite jednotlivca, aby chránili svoje práva. Je neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní, ktorých úlohou je ochrana prevažne celospoločenských hodnôt, nie však priamo konkrétnych subjektívnych práv jednotlivca, ktoré svojou povahou spočívajú v súkromnej sfére.

Skutočnosti tvoriace predmet trestného oznámenia nemajú ani taký charakter, aby zakladali naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty iného trestného činu explicitne vymenovaného v osobitnej časti Trestného zákona (napr. porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Trestného zákona) a nevykazujú ani znaky priestupku. Skutok (alebo určitý skutkový dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, že ho za trestný čin označí oznamovateľ v podanom trestnom oznámení. V uvedenom prípade je nevyhnutné prihliadať na mieru opatrnosti, ktorú má každý (teda aj klamaný či poškodený) a táto povinnosť vyplýva priamo z § 415 Občianskeho zákonníka, na ktoré nadväzuje § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Trestné právo a trestnoprávnu kvalifikáciu určitého konania ako trestného činu, ktoré konanie má však súkromnoprávny základ, je potrebné považovať za krajný právny prostriedok, ktorý nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a právnych záujmov jednotlivca v oblasti súkromnoprávných vzťahov, kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite subjektu, aby si strážil tie svoje práva, ktorým poskytuje ochranu súdna moc. Je nevyhnutné, aby orgán činný v trestnom konaní, v súlade so zásadou subsidiarity trestnej represie skúmal, či v konkrétnej vyšetrovanej veci neexistuje alternatívne riešenie mimo trestnej oblasti, ktoré by predstavovalo menšie obmedzenie základných práv a slobôd jedinca. Trestné právo slúži ako prostriedok „ultima ratio“ a to v prípadoch, keď iné právne prostriedky nápravy narušených právnych vzťahov zlyhajú alebo ak sa mňajú účinku. Trestné právo nemôže v žiadnom prípade slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu subjektívnych práv jednotlivcov v oblasti súkromného práva, čo by aj bolo zároveň v rozpore s jednou zo základných zásad súkromného práva „vigilantibus iura scripta suni“ (práva patria bdelym).

V ďalšej časti dovolania poukazuje na pravidlo *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného), podľa ktorého ak existujú v otázke viny obvineného (obžalovaného) pochybnosti a tieto nie je možné rozptýliť dostupnými dôkazmi, ani ďalším dokazovaním, je nevyhnutné rozhodnúť v prospech obžalovaného. Ide o otázky skutkové a nie otázky právne, o ktorých rozhodujú orgány činné v trestnom konaní a súd v zmysle zásady *iura novit curia* (súd pozná právo). Súčasne podáva výklad pravidla s dôrazom na to, že nedokázaná vina má rovnaký význam ako dokázaná nevina.

Taktiež argumentuje aj zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci a povinnosťami prokurátora pri podávaní obžaloby v svetle čl. 6 ods. 1 Dohovoru a práva na spravodlivý proces. Súčasťou práva na riadny proces je povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť tak, aby bol zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi úvahami na strane druhej. Argumentácia súdu obsiahnutá v odôvodnení nesmie byť nekoherentná, nekonzistentná. Musí dbať na celkovú presvedčivosť, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí a závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli prijateľné, racionálne, spravodlivé a presvedčivé. V opačnom prípade je takéto rozhodnutie mimo ústavný rámec pravidiel spravodlivého procesu vymedzeného čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

V rámci nadštandardných rodinných vzťahov, ktoré boli založené na príbuzenskom vzťahu a dôvere so snahou dosiahnuť určitý cieľ, ktorý nemusel byť legitímny, ale bol v súlade s dohodou oboch strán, došlo k udeleniu splnomocnenia, pričom odsúdený konal len v rámci splnomocnenia a dokonca zhodnotil predmetné nehnuteľnosti. Pokiaľ poškodená bola názoru, že došlo k akémukoľvek excesu vo vzťahu k aplikácii splnomocnenia, na základe konania Ing. D. E., mala možnosť podať žalobu o určenie neplatnosti takejto kúpnej zmluvy, určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, alebo žiadať vrátenie finančných prostriedkov, pričom trestnoprávna zodpovednosť je výnimočným počinom dcéry, ktorá obviní otca a

súdy z hľadiska kompromisu neodsúdia obžalovaného, ktorý mal spáchať trestný čin, na 10 rokov ale len na 5 rokov s použitím mimoriadnych korekcií pri ukladaní trestu, pričom prokurátor vo veci ani nepodal odvolanie. Celý takýto súdny proces evokuje alibizmus a nedôslednosť pre súdy, ktoré vo veci rozhodovali s tým, že tieto rozhodovali výlučne na základe emócií a antipatií a nie na základe zákona, a preto sa odsúdený domáha nápravy takéhoto postupu mimoriadnym opravným prostriedkom.

Ak poškodená nevyužila žiadnu možnosť riešenia veci na základe civilného práva, resp. konala pod dojmom iných osôb, ktoré jej radili podať trestné oznámenie na svojho biologického otca, tak možno konštatovať, že celá kúpna zmluva je platná a účinná a prípadné nároky z tejto zmluvy bolo možné riešiť prostredníctvom civilných súdov, kde ak poškodená konala pod hrozbou, že by mala zaplatiť v Kanade finančnú sankciu, tak sa ukázalo, že takúto sankciu nikdy nebola povinná platiť a ani ju nezaplatila. Obvinený sa preto domnieva, že v jeho veci sa nikdy nemalo začať trestné stíhanie a pokiaľ prokurátor podal obžalobu na neho, tak mal byť spod obžaloby oslobodený, pretože skutok uvedený v obžalobe nie je trestným činom a on takýto trestný čin nikdy ani nespáchal.

Na základe uvedených skutočností navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok (pozn.: obvinený zrejme myslel uznesenie) Krajského súdu v Banskej Bystrici a podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. októbra 2023, sp. zn. 4To/149/2022 v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. d) Trestného poriadku, s poukazom na § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku a ods. 3 Trestného poriadku, bol porušený zákon v neprospech Ing. D. E.; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a obvineného Ing. D. E. s okamžitou platnosťou prepustil na slobodu. Súčasne žiada, aby boli zrušené aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku sa Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázalo, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V doplnení dôvodov dovolania obvinený predložil dohodu o plnej moci z 11. júna 2012, ktorá bola uzatvorená medzi ním a I. Q., a ktorú žiada, aby súd zaradil ako prílohu k dovolaniu, kde z obsahu tejto dohody o plnej moci vyplýva oprávnenie Ing. D. E. v súvislosti s nakladaním s označenými nehnuteľnosťami.

* * *

Prokurátor Krajskej prokuratúry Banská Bystrica v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyslovil názor, že v pozícii strany v trestnom konaní nezaznamenal porušenie práva obvineného na obhajobu a už vôbec nie také, ktoré by bolo možné označiť za zásadné v zmysle konštantného posudzovania tohto dovolacieho dôvodu zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Nestalo sa totiž, že by obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci by ho mal mať, napr. z dôvodov nutnej obhajoby. Obhajcu mal neustále, v každom štádiu konania vedeného proti osobe obvineného a obhajoba bola aj reálne vykonávaná. Neboli vykonávané žiadne úkony smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia v čase, kedy by obvinený obhajcu nemal. Obhajoba bola obvinenému v plnom rozsahu umožnená a nezaznamenal také postupy a prípadne pochybenia, ktoré by znemožnili uplatnenie obhajobných práv zásadným spôsobom znemožňujúcim brániť sa obvinenému tvrdeniam obžaloby.

K parciálnej námietke o riadnom neodôvodnení súdnych rozhodnutí v predmetnej veci uviedol, že súdne rozhodnutia netrpia vadou svojvôle, nie sú teda arbitrárnymi a naopak, je možné ich podrobiť prieskumu a zisťovať, že súdy dali odpovede na obhajobné námietky podstatného charakteru, uvádzajúc vlastnú hodnotiacu argumentáciu, neprotirečia si a nie sú v rozpore s právnou a formálnou logikou. Súdy na oboch stupňoch splnili všeobecné zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku (§ 168 Trestného poriadku), resp. uznesenia (§ 176 ods. 2 Trestného poriadku).

K čiastkovej námietke o nevysporiadaní sa s navrhnutými dôkazmi, resp. o nevykonaní navrhovaných

dôkazov uviedol, že súdy na oboch stupňoch k prípadným návrhom zaujali stanovisko a vo svojich rozhodnutiach aj uviedli, prečo návrhy nepovažujú pre svoje rozhodnutia za dôvodné. V tomto smere opäť nekonali svojvoľne.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku zaujal stanovisko, že dôkazy podstatné pre samotné rozhodnutie boli vykonané v súlade s Trestným poriadkom, a teda zákonným spôsobom. Rovnako nie je možné hovoriť o nezákonnosti, ktorou by trpel spôsob získavania dôkazov podstatných pre rozhodnutia súdov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že skutkové okolnosti popisujúce konanie odsúdeného obsahujú všetky zákonné znaky trestného činu, pre ktorý bol obvinený právoplatne uznaný za vinného, a tieto sa v podstate v priebehu konania vedeného voči konkrétnej osobe obvineného nemenili, a teda totožnosť skutku ostala zachovaná. Obvinený bol právoplatne uznaný za vinného z trestného činu, presnejšie obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil spôsobom presne ustáleným a opísaným v napádanom rozhodnutí prvostupňového súdu. Skutkové okolnosti hovoria (zjednodušene) o tom, že odsúdený si ponechal peňažný výťažok získaný za zverenú, jemu nepatriacu (cudziu) vec (nehnuteľnosti - pozemky) a s týmto výťažkom nakladal v rozpore s účelom zverenia, keďže ho využil pre vlastnú potrebu a neodovzdal ho pôvodnej vlastníčke nehnuteľností, ktorých finančným ekvivalentom, odpredajom získané finančné prostriedky nepochybne boli. Za zverenú vec je nutné považovať aj výťažok, ktorý bol za zverenú vec páchatelom získaný podľa zmluvy medzi ním a osobou, ktorá mu vec zverila. Hovoríme o tzv. ekvivalente veci, ktorým sú v tomto prípade D. E. prijaté peniaze. Prijatím peňazí, na ktoré prijatie bol splnomocnený sa nedopustil ničoho nezákonného. Je však celkom zrejmé, že tieto finančné prostriedky prijal v mene a na účet predávajúcej vlastníčky pozemku - poškodenej I. Q.. Výkladať ustanovenie plnej moci oprávňujúce ho na prijatie finančnej hotovosti rozširujúco v zmysle, že ňou mohol následne podľa ľubovôle disponovať a nakladať, nie je namieste, limity dovoleného konania splnomocnenca (príkazníka) na základe existujúcej plnej moci sú v tomto smere celkom zjavné a jednoznačné. Ak aj nie ihneď, v zmysle istej bezodkladnosti, tak s istotou na požiadanie (výzvu) bol D. E. povinný vydať predávajúcej kúpnu cenu v podobe kupujúcim riadne vyplatených a ním prevzatých finančných prostriedkov vo výške 328 396 eur, keď navyše bol v tejto veci v ranných štádiách trestného konania predvolaný na výsluch a vychádzajúc z obsahu zápisnice, bolo mu vysvetlené čoho sa týka vedené trestné konanie, resp. výsluch. D. E. ale preukázateľne do súčasnosti tieto finančné prostriedky ako výťažok zverenej veci oznamovateľke nevydal a absolútne v rozpore s účelom zverenia s nimi ďalej nakladal. D. E. jemu nepatriace finančné prostriedky preukázateľne trovil, čím s nimi nakladal ako s vlastnými a robil tak napriek tomu, že bezpochyby vedel kto bol vlastníkom pozemkov v čase ich predaja, vedel komu teda bezpochyby patria finančné prostriedky vyplatené ako kúpna cena pozemku a komu mali byť finančné prostriedky odovzdané, resp. prevedené po tom čo ich prijal. Zásadný posun v zmýšľaní D. E. smerom k trestnoprávne relevantnému konaniu nastal v presne ohraničenom období medzi tým ako podpísal dňa 24. apríla 2018 zastupujúc I. Q. zmluvu o kúpe nehnuteľnosti, kde vo vzťahu k splateniu kúpnej ceny (328 396 eur) v sume 252 396 eur ešte uvádzal číslo účtu predávajúcej (v zvyšnej časti 76 000 eur už ale cudzí účet tretej osoby), a tým ako dňa 3. mája 2018 podpísal zastupujúc I. Q. dodatok č. 1 k Zmluve o kúpe nehnuteľností, kde už do zmluvy uvádzal len číslo účtov tretích osôb. Dodal, že síce s jedným z určených účtov spoludisponoval, ale práve na ňom následne dochádzalo k troveniu jemu nepatriacich finančných prostriedkov, pričom druhý z určených účtov bol opäť účet tretej osoby, kde dispozičné právo nemal.

Je tiež toho názoru, že

poškodená si svojím počínaním žiadnym spôsobom „nespoluzavinila“ zistený skutkový stav, pretože ňou podpísaná dohoda o plnej moci nijakým spôsobom nevybočovala z bežne formulovaných plných moci

riešiacich zastúpenie pri obstarávaní obdobných záležitostí. Ustanovenia podpísanej dohody o plnej moci dávajú limity svojvôli konania a nie je možné vykladať ich rozširujúco s cieľom subsumovať pod ne konania zjavne presahujúce jej znenie aj samotný účel. K podstate veci spravodlivo očakávanú (primeranú) mieru opatrnosti na strane poškodenej významným spôsobom určuje aj povaha vzťahu medzi ňou (splnomocniteľkou) ako dcérou a jej otcom ako splnomocnencom, kde v takýchto najužších rodinných vzťahoch býva dôvera buď nutnosťou alebo zvyklosťou.

S argumentáciou založenou na odkázaní ochrany práv a právnych záujmov jednotlivcov v oblasti súkromnoprávných vzťahov na individuálnu aktivitu jednotlivca, aby chránil svoje práva s tým, že túto ochranu nemôžu aktívne preberať orgány činné v trestnom konaní, ktorých úlohou je ochrana celospoločenských hodnôt a nie konkrétnych subjektívnych práv jednotlivca, ktoré svojou povahou spočívajú v súkromnej sfére (subsidiarita trestnej represie), by sa dalo podľa prokurátora skutočne súhlasiť len za predpokladu, že by v posudzovanom prípade neboli splnené predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti. V danom prípade je nutné nahliadať na zistené konanie odsúdeného ako na trestnoprávne relevantné konanie o to viac, že tu nejde o konanie prečinové, ale o právoplatne ukončené konanie o obzvlášť závažnom zločine s výškou spôsobenej škody (328 396 eur) značne prevyšujúcou pre kvalifikovanú skutkovú podstatu požadovanú hranicu 133 000 eur, kde ani princíp ultima ratio ako krajný prostriedok riešenia nemožno aplikovať bez mantinelov a nie je na mieste naň poukazovať, keď ide o závažné excesy zo súkromnoprávných vzťahov, ktoré zjavne vybočujú z ich bežného rámca, presahujú ho a súčasne naplňajú už znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu.

Zastáva názor, že opísaný skutok, ktorý bol súdmi nižšieho stupňa ustálený a ktorý už nie je dovolací súd oprávnený skúmať a meniť, vykazuje všetky zákonné znaky trestného činu sprenevery, s čím sa súdy oboch stupňov vysporiadali a svoje hodnotiace závery opreli o konkrétne dôkazy nimi aj vykonané, najmä v prvostupňovom súdnom konaní, kde je ťažisko dokazovania. Ak sa s takýmto hodnotením dôkazov dovolateľ v zastúpení obhajcom nestotožňuje, ide skutočne len o polemiku so závermi súdov na dvoch stupňoch a o odlišné hodnotenie dôkaznej situácie. Obvinený nebol uznaný za vinného zo skutku, ktorý by nebol trestným činom, alebo by bol iným trestným činom, ani nemožno konštatovať, že by bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než aký vyplýva z ustálených skutkových okolností. Rovnako v zmysle istej polemiky dovolateľa s výškou ukladaného trestu pre obzvlášť závažný zločin, ktorý sa mu javí ako alibisticky nízky, má za to, že ani pri ukladaní trestu nedošlo k porušeniu hmotnoprávných ustanovení. Trest považoval aj odvolací súd za zákonný a ukladaný s oporou v hmotnoprávných ustanoveniach Trestného zákona, ktoré boli aplikované.

Mimoriadne znižovanie trestu nebolo svojvoľné, bolo náležité odôvodnené a trest bol ukladaný podľa konkrétnych zákonných ustanovení, teda nebol uložený mimo zákonného rámca.

Napádané rozhodnutia považuje za zákonné a správne a domnieva sa preto, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, ani žiadne ďalšie podľa § 371 Trestného poriadku. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie odmietol.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde na to určenom (§ 370 ods. 3

Trestného poriadku), ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že boli splnené aj podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací súd posudzujúc dovolanie obvineného podaného prostredníctvom obhajcu, konštatuje, že obvinený v dovolaní uplatnil, či už priamo alebo v rámci vecnej argumentácie, dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je naplnený, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právu obvineného na obhajobu v trestnom konaní zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu (podľa jednotlivých štádií trestného konania) vytvoriť obvinenému podmienky pre uplatnenie jeho procesných práv a povinnosť zákonným spôsobom reagovať na ich uplatnenie. Ide o povinnosť vytvorenia obvinenému procesného rámcav zmysle reálnej možnosti na realizáciu jeho procesných práv, pričom spôsob a rozsah ich realizácie už je vecou procesnej aktivity samého obvineného.

Trestný poriadok pritom obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Pokiaľ obvinený namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdov nižšieho stupňa, k tomu sa žiada v prvom rade uviesť, že podľa § 371 ods. 7 Trestného poriadku dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné, preto námietky dovolateľa v tom smere, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa nie sú podľa jeho názoru náležité odôvodnené, v zásade žiaden dovolací dôvod nenapĺňajú.

Na strane druhej je potrebné obvinenému prisvedčiť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také

odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolene účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. rozhodnutia ústavného súdu, sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015, IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 76/2007, I. ÚS 241/2007).

Dovolací súd k tejto uplatnenej námietke ešte pripomína, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu a uznesenia krajského súdu ako súdu odvolacieho tvoria jeden celok. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. sp. zn. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (pozri uznesenie ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 221/2023).

Zásadné pochybenia vo vzťahu k odôvodneniu prvostupňového rozsudku a odvolacieho uznesenia v zmysle § 168 ods. 1 Trestného poriadku najvyšší súd nezistil. Rozhodnutia súdov oboch inštancií dávajú dostatočné a výstižné odpovede na otázky, ktoré bolo potrebné riešiť pre posúdenie otázky viny a trestu, keď súdy uverili predovšetkým výpovedi poškodenej I. Q., ktorá bola nepriamo podporená aj ďalšími, najmä listinnými dôkazmi, a to dohodou o plnej moci z 11. júna 2012, kúpnu zmluvou k predmetnej nehnuteľnosti v znení dodatku č. 1, ktorým došlo k zmene bankových účtov predávajúceho, na ktoré bola uhradená kúpna cena kupujúcim, listinami z katastra nehnuteľností, výpismi z príslušných bankových účtov, a na druhej strane presvedčivo odôvodnili prečo neuverili výpovedi obvineného.

Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia však neznamená, že strana konania musí na každý jej argument dostať podrobnú odpoveď. V danom prípade sa súdy v základnom konaní jasne a zrozumiteľne vyjadrili k relevantným právnym a skutkovým otázkam.

K námietke ohľadne nevykonania navrhovaných dôkazov je potrebné uviesť, že za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod č. 7/2011).

Súd vykonávajúci dokazovanie teda návrhmi strán, ani ich názormi čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný. Je výlučne na zvážení súdu, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam, a vykonanie ktorého naopak, nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila („argumenta ponderantur, non numeratur“). Súd je však povinný s návrhmi strán v konaní, čo do rozsahu dokazovania, sa vysporiadať (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp. zn. 5Tdo/54/2019, 4Tdo/34/2018).

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu I. stupňa na str. 12 vyplýva, z akých dôvodov nevyhovel návrhom

obvineného na doplnenie dokazovania. Taktiež krajský súd na str. 5 napadnutého uznesenia konštatoval, že opätovne navrhnuté dôkazy zo strany obvineného by nevedli k žiadnej novej skutočnosti vzhľadom k tomu, že z vyjadrenia zástupkyne poškodenej jednoznačne vyplýva, že poškodená v predmetnej veci nezmenila názor a naďalej trvá na trestnom stíhaní a zároveň si riadne uplatňuje vzniknutú škodu. Argumentácia týkajúca sa prevodu iných nehnuteľností vo vlastníctve poškodenej a získanie výpisov z katastra nehnuteľností je irelevantná v preskúmvanej veci vzhľadom k tomu, že nemá vplyv na konanie obvineného v rámci žalovaného skutku.

Z uvedeného je teda zrejmé, že súdy nižšieho stupňa sa dôkaznými návrhmi obvineného zaoberali, procesne na ne reagovali a v dôvodoch svojich rozhodnutí vysvetlili prečo im nevyhoveli, pričom tento obsah a rozsah vlastnej úvahy súdov v pôvodnom konaní o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, ktorú nie je možné považovať za svojvoľnú či arbitrárnu, dovolací súd v rámci dovolacieho konania nie je oprávnený preskúmať, pretože by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkovým stavom podľa § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť (primerane R 7/2011).

Vyššie uvedenou námietkou preto obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáže takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na skutočnosť, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu proti Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen proti Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší proti Holandsku, Visser proti Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a síce „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom" a jeho zrkadlové znenie „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom" nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súdom nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie [§ 272 ods. 3, § 2 ods. 10, ods. 11 Trestného poriadku], a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale nespĺnili pri tom zákonom stanovené podmienky [§ 240 ods. 3, ods. 4 Trestného poriadku].

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom, t. j. že pri ich vykonávaní (alebo zabezpečení v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pretože iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom - môže naplniť dovolací dôvod

podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

V nadväznosti na tieto východiská dovolací súd konštatuje, že obvinený v dovolaní ani nekonkretizoval dôkazy, ktoré podľa jeho názoru mali byť v tejto veci vykonané nezákonným spôsobom, súčasne ani neuviedol ktoré konkrétne ustanovenia Trestného poriadku mali byť pri vykonávaní dôkazov porušené, t. j. nekonkretizoval chyby, ktoré by boli spôsobilé naplniť tento dovolací dôvod. Vychádzajúc z § 374 ods. 1 Trestného poriadku je úlohou obvineného (kvalifikovane zastúpeného obhajcom), aby v podanom dovolaní vecne špecifikoval konkrétne chyby dovolaním napádaného rozhodnutia, prípadne konania, ktoré mu predchádzalo, pričom nie je úlohou dovolacieho súdu si konkrétne vecne nešpecifikované dôvody pri ich absencii domýšľať v rámci vlastnej interpretácie textu dovolania (primerane napr. rozhodnutie ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 518/2019). Obvinený pritom v dovolaní, nad rámec citácie príslušnej judikatúry a teoretických východísk, vecne nešpecifikoval v čom mal spočívať nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazu, resp. neidentifikuje žiaden konkrétny dôkaz, ktorý je z hľadiska významu dôležitý pre posúdenie otázky náležitého zistenia skutkového stavu. Vo svojej podstate len vlastným spôsobom interpretoval, hodnotil vo veci vykonané dôkazy, namietajúc pritom spôsob ich hodnotenia súdmi v pôvodnom konaní, čo je však argumentácia vecne nenaplnajúca dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že tento je v zmysle dikcie označeného zákonného ustanovenia naplnený, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa primárne rozumie, že súdmi v pôvodnom konaní ustálený skutok bol vo výroku o vine odsudzujúceho rozhodnutia právne kvalifikovaný ako trestný čin, hoci nenaplnia znaky akéhokoľvek trestného činu, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, než pre aký bol obvinený uznaný za vinného.

Podstatou správneho právneho posúdenia skutku (správnej právnej kvalifikácie) je tak správna aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený (formulovaný v tzv. skutkovej vete odsudzujúceho výroku o vine) v napadnutom rozhodnutí súdu bol z pohľadu zákonných znakov správne subsumovaný (podradený) pod konkrétnu skutkovú podstatu príslušného trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

Ak obvinený v dovolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku spočívajúcom v tom, že obvinený si neprisvojil žiadnu cudziu vec, ktorá mu bola zverená, najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že dovolanie nie je ďalším riadnym opravným prostriedkom, ale súdny prieskum v dovolacom konaní je Trestným poriadkom vymedzený užšie než napr. odvolacie konanie. Významné obmedzenie súdneho prieskumu v dovolacom konaní vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i), vety za bodkočiarkou Trestného poriadku, ktoré dovolaciemu súdu zakazuje skúmať správnosť zisteného skutku a vyjadreného v tzv. skutkovej vete rozsudku (dikcia „správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací nemôže skúmať a meniť“). Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ak dovolací súd nesmie skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, rovnako ani dovolateľ nemôže s úspechom namietať, že skutkový stav tak, ako bol zistený súdmi v pôvodnom konaní, mal byť zistený nesprávne alebo neúplne. Pokiaľ teda obvinený namietal, že v jeho trestnej veci majú byť (vychádzajúc z jeho vlastného hodnotenia dôkazov) aj po vykonaní dokazovania naďalej dané pochybnosti o jeho vine,

tak ide o námietku proti správnosti zistenia skutku vyjadreného v tzv. skutkovej vete, ide o námietku nespôsobilú naplniť akýkoľvek z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, pretože presahuje rámec prieskumu v dovolacom konaní. Namietanie nesprávnosti skutkových zistení alebo nesprávneho hodnotenia dôkazov nenapĺňa žiaden dovolací dôvod (primerane viď R/57/2007, S/3/2011, R/7/2011).

K dovolateľom namietanej konajúcimi súdmi ustálenej právnej kvalifikácii konania obvineného ako trestného činu sprenevery najvyšší súd poukazuje na nasledovné.

Podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona, kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 213 ods. 4 písm. a) Trestného zákona, v znení účinnom v inkriminovanom čase, odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu.

Objektom trestného činu sprenevery je predovšetkým vlastnícke právo alebo práva súvisiace s držbou vecí. Objektívna stránka spočíva v prisvojení si cudzej veci, ktorá bola páchatelovi zverená a v spôsobení malej škody.

Páchatel si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, ak s ňou naloží v rozpore s účelom zverenia a zmariť tak základný účel zverenia takým spôsobom, že znemožňuje veriteľovi trvalo navrátiť vec pôvodnému určeniu. Formy takéhoto konania sú rôznorodé (napr. predaj zverenej veci, jej spotrebovanie a pod.).

Cudzou vecou sa rozumie vec, ktorá nepatrí páchatelovi buď vôbec, alebo nepatrí výlučne len jemu.

Zverenou vecou sa rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel, alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.

Pokiaľ ide o právne posúdenie veci, ani v tejto otázke najvyšší súd nevzhliadol opodstatnenosť námietok obvineného. Vychádzajúc zo skutkových záverov ustálených súdmi nižšieho stupňa, ktoré (ako bolo vedené) už nie je oprávnený skúmať a meniť, dovolací súd konštatuje, že z vymedzenia skutku tak, ako bol sformulovaný v skutkovej vete odsudzujúceho výroku, je zřejmé, že napĺňa znaky obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, v zjednodušenom vyjadrení tým, že obvinený si prisvojil cudziu vec (finančné prostriedky získané z predaja nehnuteľnosti), ktoré mu boli zverené. Hoci bol oprávnený ich aj prijať na základe dohody o plnej moci z 11. júna 2012, tieto však použil pre vlastné potreby a takým činom spôsobil škodu veľkého rozsahu (v tom čase viac ako 133.000 eur), čím naplnil skutkovú podstatu tohto trestného činu v jeho kvalifikovanej podobe.

Zo znenia skutkovej vety v rozsudku okresného súdu, ktorú si bez zmeny v celom rozsahu osvojil aj krajský súd, zrozumiteľne vyplýva úmysel obvineného prisvojiť si finančné prostriedky za predané nehnuteľnosti, ktoré mu boli zverené, pričom ich síce bol oprávnený prijať, avšak tieto aj napriek výzve poškodenej jej ich nevydal, teda si ich ponechal (čím si ich prisvojil) a následne ich použil na uspokojovanie svojich potrieb v rozpore so záujmami poškodenej, čím je dovolací súd viazaný.

Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na racionálnu argumentáciu prokurátora, podľa ktorého za zverenú vec je nutné považovať aj výťažok, ktorý bol za zverenú vec páchatelom získaný podľa zmluvy medzi ním a osobou, ktorá mu vec zverila. Ide o tzv. ekvivalent veci, ktorým sú v tomto prípade obvineným prijaté peniaze. Prijatím peňazí, na ktoré prijatie bol splnomocnený, ešte nekonal v rozpore s rozsahom splnomocnenia. Napriek tomu, že kúpnu cenu bol oprávnený prijať, však tieto finančné prostriedky prijal v mene a na účet predávajúcej vlastníčky pozemku - poškodenej I. Q., a pokiaľ ich na

účet v prospech poškodenej nepreviedol, dokonca ani na základe výslovnej výzvy poškodenej a namiesto toho ich použil pre vlastnú potrebu, je zrejme z pohľadu subjektívnej stránky, že takto konal úmyselne, pričom spôsob prevodu týchto prostriedkov na iné účty (s ktorými poškodená disponovať nemohla) túto vylúčil z dispozície s nimi, pričom tieto peniaze použil pre vlastnú potrebu, v čom konkrétne spočíva spôsob prisvojenia si týchto peňazí spôsobom, ku ktorému nebol oprávnený, a to ani na základe splnomocnenia, ktorého aplikácie sa tak významne v argumentácii (tvrdiac, že konal v súlade s ním) nedôvodne dovoľáva.

Práve neuposlúchnutie výzvy poškodenej na prevod týchto peňazí, ktoré v skutkovej vete je jasne a zreteľne vyjadrené, je tou skutkovou okolnosťou, ktorá je významná pre posúdenie protiprávnosti konania obvineného ako páchatel'a trestného činu sprenevery, a v tomto kontexte potom ani dovoľávanie sa aplikácie princípu ultima ratio a hodnotenia tohto skutku výlučne v rámci jeho občianskoprávnej roviny (súkromnoprávneho vzťahu), a to aj v spojení s následkom spôsobenia škody veľkého rozsahu, je celkom nepriliehavé.

V danej súvislosti je potrebné dodať, že dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, len z hľadiska toho, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu (R 47/2008).

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku ich meritórnych rozhodnutí vydaných v rámci základného konania, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Obvinený svojím dovolaním vo svojej podstate napáda správnosť skutkových zistení, domáhajúc sa v argumentácii výlučne iného hodnotenia dôkazov, než k akému pristúpili sudy v pôvodnom konaní, a to v jeho prospech. Chyby, ktoré vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu uplatňuje, tak v skutočnosti pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie sú subsumovateľné.

S týmto záverom pritom priamo súvisí aj nespokojnosť obvineného s nepoužitím zásady „v pochybnostiach v prospech obvineného“, ktorá je však opäť len dôkazy hodnotiacou zásadou, pričom námietka proti neaplikovaniu zásady in dubio pro re predstavuje dominantnú časť dovolacej argumentácie obvineného.

Skôr uvedené možno primerane vzťahovať aj na námietky obvineného spočívajúcej v poukaze na údajné nezohľadnenie zásady ultima ratio. Ak však páchatel' svojím konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť. Zásadu ultima ratio možno v intenciách trestného práva hmotného uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu (§ 10 ods. 2 Trestného zákona), to znamená len pri prečine (R 96/2014), pričom však obvinený bol právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný zločin, čomu zodpovedajú aj v skutku ustáleného okolnosti (konkrétne suma spôsobenej škody). Posudzovanie materiálneho korektívu, a to ani v kontexte zásady ultima ratio (zásady subsidiarity trestnej represie), tak v posudzovanom prípade vôbec neprichádzalo do úvahy.

Dovolacie námietky obvineného proti spôsobu hodnotenia dôkazov a nenáležite zistenému skutkovému

stavu súdmi v pôvodnom konaní tak dovolací súd hodnotil ako nespôsobilé (vecne) naplniť dovolaťom uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dovolací súd preto na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.